

Schennis van de eerbaarheid van studenten en patiënten

'Kunst op het randje? Hoe ver mag kunst gaan wanneer het in de gangen hangt van een openbare instelling als de universiteit? Dat is de vraag die op tafel ligt nadat het clusterbestuur Tandheelkunde begin september een kunstwerk uit de tijdelijke expositie van Marleen Vogels liet verwijderen. Het doek moest weg omdat studenten en patiënten het seksueel expliciete tafereel aanstootgevend zouden hebben gevonden.' Aldus het redactionele commentaar in *Vox* 8:3 (20/9/2007), het Magazine van de Radboud Universiteit Nijmegen.

Bij dit soort vragen helpt het soms om een juridische benadering te kiezen. Volgens artikel 239 WvS krijg je een gevangenisstraf van ten hoogste drie maanden als je willens en wetens een handeling verricht die voor het normaal ontwikkelde schaamtegevoel kwetsend is, bijvoorbeeld exhibitionistisch potloodventen of exhibitionistisch copuleren.¹ Het gaat daarbij om een handeling die plaatsvindt in de publieke ruimte, of op een niet-publieke plaats als een ander daarbij *zijns ondanks* tegenwoordig is, of op een plaats die toegankelijk is voor personen beneden de zestien jaar.

Men kan niet zeggen dat de kunstenaar Marleen Vogels exhibitionistisch heeft gecopuleerd in de corridors van de Nijmeegse tandheelkundige kliniek. In dat geval had ze kunnen worden vervolgd voor schennis van de eerbaarheid. Evenmin heeft ze een bewegende installatie gebouwd waarin de geslachtsdaad gesimuleerd werd. Maar de tentoonstellingscommissie heeft wel een grafiek van haar opgehangen: een man en een vrouw copuleren met elkaar en twee kinderen kijken verstuiverd toe.² De grafiek hing op een plaats (toegankelijk voor personen beneden de zestien jaar), waar medewerkers, studenten en patiënten *huns ondanks* langskwamen op weg naar een tandheelkundige behandeling.

Volgens artikel 239 WvS was er niks aan de hand, maar naar de strekking van dit wetsartikel heeft de tentoonstellingscommissie onbehoorlijk gehandeld. Beatrijs Ritsema vindt het *onsmakelijk* met zoiets geconfronteerd te worden, maar volgens mij is dat een te zwakke kwalificatie.³ De medewerkers, studenten en patiënten van de tandheelkundige kliniek werden *onbehoorlijk* bejegend. Het was wat anders als de tentoonstellingscommissie een apart zaaltje had ingericht met het erotisch werk van Marleen Vogels, maar in dit geval daarentegen werden passanten *huns ondanks* met haar werk geconfronteerd. Het clusterbestuur heeft haar grafiek terecht laten verwijderen. Dat was geen kwestie van censuur (het blokkeren van openbaarmaking), maar een kwestie van bestrijding van de pornificatie van de *openbare ruimte*.

Wes Holleman
weblog onderwijs 3-10-2007
www.onderwijsethiek.nl

---

¹ http://www.seksueelmisdrijf.nl/jl/index.php?option=com_content&task=view&id=155&Itemid=200

² <http://www.voxlog.nl/blog/%e2%80%98een-beetje-preuts-is-het-wel%e2%80%99>

³ Pornificatie of bevrijding. *Opinio* 1:31, 17-23/8/2007, p.15. URL: <http://www.opinio.nu/node/750>; http://www.law.leidenuniv.nl/general/img/Het%20gaat%20niet%20om%20de%20toon%20maar%20om%20terreure_tcm11-35882.pdf.